

SEMİNER/ÖDEV YAZIM KILAVUZU

ÖDEV BAŞLIĞI

Çalışmanın başlığı Times New Roman yazı karakterinde 12 punto olarak “ortala” seçeneği ile yazılmalıdır. Çalışmanın başlığının hemen altında sağa dayalı olarak öğrencinin adı ve soyadı yazılmalı ve yıldız işareti ile sınıfı/programı ve numarası belirtilmelidir. (7. Sayfadaki örneğe göre)

BÖLÜM BAŞLIKLARI:

Bölüm başlıkları araştırılan konuya ve konunun kapsamına göre değişebilir. Fakat genel olarak çalışma giriş, ana bölümler, buna bağlı alt başlıklar ve sonuç kısmından oluşur.

Giriş: Giriş, araştırmanın temel gerekçesinin sunulduğu bölümdür. Konunun seçiliş nedeni (yani araştırmanın sorun alanı), konunun önemi, araştırmanın amacı (veya amaçları) gibi konular bu bölümde açıklanmalıdır. Girişin son kısmında çalışmanın sonraki bölümleri kısaca tanıtılmalı ve bölümlendirmenin gerekçeleri açıklanmalıdır.

Diğer Bölümler: Giriş bölümünde ana hatlarıyla tanıtılan araştırmanın ayrıntılı olarak anlatıldığı bölümlerdir. Sistemli bir anlatım için bölümler arası geçiş iyi sağlanmalıdır. Çalışmanın hacmine göre bu kısımlar daha alt düzey başlıklara ayrılabilir.

Sonuç: Bu bölüm, ‘Sonuç ve Öneriler’ başlığını veya bunun yerine kullanılabilecek bir başlığı taşır. Elde edilen sonuçların genel bir değerlendirmesinin yapıldığı bölümdür.

SAYFA KENARLIKLARI: Sayfa kenarlıkları üst, alt, sağ ve soldan 2,5 santim boşluk olacak şekilde ayarlanmalıdır.

YAZI TİPİ VE BOYUT: Times New Roman ve 12 yazı boyutu kullanılmalıdır. Dipnotlarda Times New Roman 10 punto, çizim ve tablolarda ise 11 yazı boyutu kullanılmalıdır. Ana bölüm ve alt bölüm başlıkları için 12 punto yazı boyutu kullanılmalı ve koyu yazılmalıdır. Metin dik ve normal harflerle yazılır; başlıklarda koyu yazım, yabancı kavramlarda, vurgu yapılmak istenen ifadelerde ve alıntılarda italik yazım kullanılabilir. Yazımda her noktalama işaretinden sonra bir karakter boşluk bırakılmalıdır. Vurgulanmak istenilen blok alıntılar her iki taraftan birer santim içeri dayalı olarak yazılmalı ve puntosu da 11 punto olmalıdır.

SATIR ARALIKLARI: Metin içinde 1,5; dipnotlar, şekil alt yazıları ve üst yazılarında 1; bölüm başlıklarından sonra 2; alt bölüm başlıklarından sonra 1,5 satır boşluk bırakılır.

PARAGRAFLAR: Paragraf girintisi 6 karakter olmalı, paragrafa 7. karakterden başlanmalıdır. Bir paragrafın ilk satırı sayfanın son satırı olarak ve (aynı şekilde) paragrafın son satırı da sayfanın ilk satırı olarak yazılmamalıdır. Bölüm başlıkları sayfanın sonuna gelecekse diğer sayfaya geçirilmelidir.

ÇOĞALTMA: Ödev çalışması bir adet olarak ilgili dersin hocasına verilmelidir.

KAYNAKLARIN YAZIMINDA TEMEL ÖZELLİKLER

Hem dipnotlarda hem kaynakçalarda kitap ile makale yazımında belirlenmiş kurallar vardır. Kitap yazımında kitabın başlığı, makalede derginin adı *italik* yazılır.

Dipnotlarda yazarın adı soyadı sırası, kaynakçalarda ise soyadı, (virgül) adı, (virgül) kuralı uygulanır. Dipnotlarda, kaynağın gönderme yapılan sayfa/lar numaraları belirtilir. Kaynakçada ise kitapların sayfa sayısı olmaz; makalelerin ise ilk ve son sayfa numaralı tire işaretiyle birlikte verilir.

Kitap için:

(dipnotta) Yazar Adı Soyadı, *Kitap Başlığı*, Basıldığı kent ve Yayın yılı, gönderme yapılan sayfanın numarası.

Bilal Eryılmaz, *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*, İstanbul 1992, s. 23.

(kaynakçada) Soyadı, Adı, *Kitap Başlığı*, Basıldığı kent ve Yayın yılı.

Eryılmaz, Bilal, *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*, İstanbul 1992.

Makale için:

(dipnotta) Yazar Adı Soyadı, “Makale başlığı”, *Yayımlandığı Derginin Adı*, Cilt, No. (ay/dönem yıl), gönderme yapılan sayfanın numarası.

İdris Bostan, “İzn-i Sefine Defterleri ve Karadeniz’de Ticaret Yapan Devlet-i Aliyye Tüccarları 1780-1846”, *Türklük Araştırmaları Dergisi*, Sayı: VI (1991), s. 26.

(Kaynakçada) Soyadı, Adı, “Makale başlığı”, *Yayımlandığı Derginin Adı*, Cilt, No. (ay/dönem yıl), makalenin başlangıç sayfası – bitiş sayfası).

Bostan, İdris, “İzn-i Sefine Defterleri ve Karadeniz’de Ticaret Yapan Devlet-i Aliyye Tüccarları 1780-1846”, *Türklük Araştırmaları Dergisi*, Sayı: VI (1991), s. 21-49.

Dipnot ve kaynakça yazımı, aşağıda ayrıntılı olarak gösterilmektedir.

Dipnotlu Kaynak Başvuru Yöntemi

Geleneksel dipnotlu kaynak gösterme yönteminde başvuru kaynaklar, numara sırasına göre o sayfanın altında tanıtılır. Dipnotlarda belirtilen bu kaynaklar ayrıca araştırmanın sonuna konulan kaynakçada topluca yazar soyadı sırasına göre yer alırlar.

Dipnotların yazılmasında belirli bir düzene uymak gerekir. Bunda amaç, kaynakları okuyucuya en açık biçimde tanıtmak ve gerektiğinde okuyucunun en az çaba ile bu kaynakları bulabilmesine yardımcı olmaktır.

Bir Kaynağa Yapılacak İlk Başvuru

Bir kaynağa ilk kez yapılacak başvurunun dipnotunda gösterilmesi ile ikinci ve daha sonraki başvuruların gösterilmesi aynı değildir. İlk başvuruda kaynakla ilgili tüm bilgileri vermek gerekir. Bir kitabın dipnotu biçiminde ilk kez kaynak gösterilmesinde, aşağıdaki genel model uygulanır:

Yazar Adı Soyadı, *Kitap Başlığı*, Basıldığı kent ve Yayın yılı, Sayfa numarası.

Örneğin:

Halil Seyidoğlu, *Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı*, İstanbul 2003, s. 35.

Bir kitabı tanıtmada verilecek ilk bilgi, yazar adıdır. Yazar adı, yalnızca kitabın yazarını değil, eğer varsa, bununla birlikte çeviren, derleyen, hazırlayan ve toplayan gibi yayın sorumluları veya emeği geçenleri de kapsar. Metinle ilgili özel bir anlam taşımadığı sürece, “Prof. Dr”, “Av.,” “Müh.” vb. unvanları belirtmeye gerek yoktur.

Aynı Kaynağa İkinci ve Sonraki Başvurular

Birinci kez dipnotunda geçen bir kaynağa yeniden başvuru yapıldığında, o kaynak hakkındaki tüm bilgiler yinelenmez.

Örneğin:

Bilal Eryılmaz, *Osmanlı Devleti’nde Gayri Müslim Tebaanın Yönetimi*, İstanbul 1996, s. 65-73.

Eryılmaz, *a.g.e.*, s. 67.

Eğer aynı yazara ait ikinci bir eser veya makale kullanılmışsa bu kez a.g.e. veya a.g.m. gibi kısaltmalar karışıklığa neden olacağı için eser veya makale adının makul bir kısaltması kullanılır. Mesela Eryılmaz'ın ikincir eserini kullandıktan sonra;

Bilal Eryılmaz, *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*, İstanbul 1992, s. 23.

Eryılmaz, *Yönetimde Modernleşme*, s. 24.

Eryılmaz, *Gayri Müslim Tebaanın Yönetimi*, s. 67. Gibi kısaltmalar kullanılır. Aynı kısaltmalar makale adları için de yapılmalıdır.

İki Yazarlı Kaynaklar:

İkiden çok yazarlı eserlerde yazar isimleri – işareti ile belirtilmek suretiyle peşpeşe konularak gösterilir. Örneğin;

Stanford J. Shaw,– Ezel K. Shaw, *Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye*, c. II, çev. Mehmet Harmancı, İstanbul 1983, s. 34.

İlhan Tekeli- Sevim İlkin, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Eğitim ve Bilgi Üretim Sisteminin Oluşumu ve Dönüşümü*, Ankara 1999, s.55.

Üçten Çok Yazar:

Yalnızca birinci yazarın adı tam olarak yazılır, sonuna “ve diğerleri” anlamında vd. ifadesi eklenir.

Mehmet Gönlübol vd., *Olaylarla Türk Dış Politikası:1919-1973*, Ankara 1975, s. 45-60.

Yazar Adı Olarak Bir Kurum:

Öncelikle yazar yerine kurum adı yazılır, sonra eserin adı, basım yeri ve yılı verilir.

Devlet Planlama Teşkilatı, *Yeni Strateji ile Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı*, Ankara 1973, s. 43.

Derleme Eser, Basılı Seminer veya Kongre Bildirileri içinde yer alan bir makaleye başvuru:

Bildiri Kitapçığında:

Orhan Koloğlu, “Fransız Devriminin Osmanlı Diplomasisinde Yarattığı Hareketlilik”, *Çağdaş Türk Diplomasisi: 200 yıllık Süreç (15-17 Ekim 1997, Ankara), Sempozyuma Sunulan Tebliğler*, Ankara 1999, s.13.

Derleme Eserde:

Kudret Emiroğlu, “Trabzon Ne Yetiştirsin?”, *Trabzon’u Anlamak*, der. Güven Bakırezer-Yücel Demirer, İstanbul 2010, s. 97-125.

Kongre Bildirileri:

Musa Çadircı, “Posta Teşkilâtı Kurulmadan Önce Osmanlı İmparatorluğu’nda Menzil-hâne ve Kiracıbaşılık”, *VIII. Türk Tarih Kongresi (11-15 Ekim 1976)*, c. II, Ankara 1981, s. 1359.

Tezler

Tezlerin yazımında da kitaplarda izlenen yöntem uygulanır; yalnızca tez adından sonra tezin yapıldığı üniversite, enstitü ve tezin niteliği (yüksek lisans veya doktora) belirtilir.

Örneğin;

Gültekin Yıldız, *Osmanlı Devleti’nde Hapishane Islahatı (1839-1908)*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2002, s. 45.

Veya;

Hüseyin Kaleli, *XIX. Yüzyılda Trabzon’da Ulaştırma Ekonomisi*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, 1998, s. 77.

İnternet Kaynağı

İnternet kaynaklarının kullanımında dikkatli olunmalı ve bilimsel ilklere göre yazılan yazılar tercih edilmelidir. Alıntı yapılan sitenin adresi belirtildikten sonra erişim tarihi parantez içinde gösterilmelidir.

<http://www.dpt.gov.tr/>, (25.1.2010). *Parantez içindeki tarih, kaynağa erişilen tarihtir.*

http://www.yayed.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=911, (29.11.2009).

Ansiklopedi Maddesi

M.C. Şehabettin Tekidağ, “Trabzon”, *İA*, c. XII/1, İstanbul 1974, s.455.

Gazete Kaynağı

Esmâ Eşme, (5.11.2002), “Ezberci Eğitim: Depremden Beter”, *Cumhuriyet Gazetesi*, 8-9.

Yazarı Belli Olmayan Gazete Makalesi ve Haberinde ise:

“Çanakkale Geçilmez” (05.12.2009), *Bugün Gazetesi*, 13-14.

KAYNAKÇANIN (BİBLİYOGRAFYA) YAZIMI

Kaynakça, araştırmanın en sonuna, araştırmacının yararlandığı kaynakları topluca göstermek üzere yerleştirilen kaynak künyeleri listesidir. Kaynaklar soyadı sırasına göre alfabetik yerleştirilir. Kitap ve dergide makale yazımı birbirinden bazı farklılıklar gösterir. Aşağıdaki örnekleri inceleyerek kaynakça yazımı ayrıntılarını öğrenebilirsiniz. Kaynakça yazımında ilk önce yazarın soyadı daha sonra virgöl ve küçük harflerle adı yazılır. Bunun arkasından virgöl konularak eserin veya makalenin adı yazılır. Makalelerde makalenin hangi sayfa aralıklarında (s. 23-55) olduğu özellikle verilmelidir. Kitaplarda ise kaynakçada sayfa sayısı verilmez. Örneğin;

KAYNAKÇA

Aygün, Necmettin, *Onsekizinci Yüzyılda Trabzon'da Ticaret*, İstanbul 2005.

Çadırcı, Musa, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapıları*, Ankara 1997.

Davison, Rederic, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Reform (1856-1876)*, çev. Osman Akınhay, Agora Kitaplığı, İstanbul 2005.

Emiroğlu, Kudret, “Vilâyet Salnâmelerine Göre Trabzon'da Bürokrasi ve Eşraf”, *Kebikeç*, Say: 14, 2002, s.155-176.

Özcan, Selim, *Tanzimat Döneminde Sinop'un Sosyal Ekonomik Durumu*, Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Samsun 2007.

Özkaya, Yücel, “XVIII. Yüzyılda Çıkarılan Adalet-namelere Göre Türkiye'nin İç Durumu”, *Belleten*, Cilt: XXXVIII, Sayı: 151, 1974, s. 445-491.

Özkaya, Yücel, “XVIII. Yüzyılda Mütesellimlik Müessesesi”, *Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi*, Cilt: XXXVIII, Sayı: 3-4, 1977, s. 369-389.

Tekeli, İlhan – İlkin, Sevim, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Eğitim ve Bilgi Üretim Sisteminin Oluşumu ve Dönüşümü*, Ankara 1999.

Tekeli, İlhan, “19. Yüzyılda İstanbul Metropol Alanının Dönüşümü”, *Tanzimat, Değişim Sürecinde Osmanlı İmparatorluğu*, ed. H. İncik-M. Seyitdanlıoğlu, Ankara 2006, s. 529-539.

Örnek Çalışma

TANZİMATTA HABERLEŞME VE KARA TAŞIMACILIĞI

Ali TEKİN* -Ercan KAYA**

GİRİŞ

Bu çalışma, birbiriyle oldukça yakından ilişkili olan iki konuyu, Tanzimat dönemindeki haberleşme ve kara taşımacılığı konusunu ele almaktadır. Bilindiği gibi Tanzimat döneminde haberleşme meselesi söz konusu edildiğinde, öncelikle Telgrafı da içeren Posta kurumunu hatırlamaktayız. Zaten her ikisi de ülkemize Tanzimatla girmiş bulunan posta ve telgraf hizmetleri yanında, dönemin basınının da haberleşmeye katkılarını belirtmek gerekir. Bu bakımdan çalışma genel olarak Osmanlı haberleşme kurumunun bu güne kadar bir arada değinilmeyen değişik yönleri üzerinde durmak ve bu konudaki yenilikleri aydınlatmak amacındadır. Bu bağlamda haberleşme ile ilgili olarak; Posta Nezareti¹, Telgraf Müdürlüğü ve Basından oluşan üç önemli konuyu değerlendirmek gerekmektedir. Bu nedenle biz önce, posta ve telgrafın ülkemizdeki gelişimini ve her iki kurumun hizmetlerini, ayrıntıya girmeden, panoramik bir bakış açısıyla ortaya koymaya çalışacağız. Bunun arkasından Posta ve Telgrafın dönemin Osmanlı ekonomisine ve bilhassa ülke ticaretine olan katkısını, her iki idarenin bu hedef doğrultusundaki çabalarını ortaya koymaya gayret edeceğiz. Bu arada basın-ticaret ilişkisine, dikkat çekmek açısından da olsa, kısaca değineceğiz. Tebliğimizin, ikinci bölümünü oluşturacak olan kara taşımacılığıyla ilgili olarak ise, konuyu fazla dağıtmamak için, demiryollarını bir tarafa bırakarak, önce bu dönemdeki karayolları yapım mevzuâtına, uygulamaya ve son olarak da ülke genelinde kara taşımacılığının problemlerine temas edeceğiz. Tabiatıyla bütün bu konulan bir tebliğin sınırları içinde ele almamızın gerekleri dolayısıyla, meselelere yaklaşımımız, onlarla ilgili en önemli hususlara değinmek şeklinde olacaktır.

* Gümüşhane Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü , I/II Öğretim,Numaralı Öğrencisi.

** Gümüşhane Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü , I/II Öğretim,Numaralı Öğrencisi.

¹ Nesimi Yazıcı, “Posta Nezaretinin Kuruluşu”, *Çağını Yakalayan Osmanlı, Osmanlı Devletinde Modern Haberleşme ve Ulaştırma Teknikleri*, haz. E. İhsanoğlu- M. Kaçar, İstanbul 1995, s. 23-43; Tanju Demir, *Türkiye’de Posta Telgraf ve Telefon Teşkilatının Tarihsel Gelişimi (1840-1920)*, Ankara 2005.

1. Tanzimatta Haberleşme

2. Tanzimatta Kara Taşımacılığı

